# DIMENSIUNEA EUROPEANĂ A POLITICILOR EDUCAȚIONALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

# THE EUROPEAN DIMENSION OF EDUCATIONAL POLICIES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

***Natalia STÎNCĂ,***
***magistru în filologie, directoare,***
***Liceul Academic de Arte Plastice "Igor Vieru"***

**SUMMARY**

*The article examines the European dimension of educational policies in the Republic of Moldova, emphasizing the implemented measures and initiatives and their impact on the Moldovan education system. By integrating the European dimension into educational policies, the Republic of Moldova strengthens its ties with the European Union, fostering the development of a more competitive, inclusive, and interconnected society in line with European values and standards. This integration represents a significant priority for the Republic of Moldova, as it aims to modernize the education system and establish a cohesive framework that aligns with European standards.*

Încorporarea dimensiunii europene în politicile educaționale din Republica Moldova este un proces complex și continuu, cu multiple avantaje pentru sistemul de învățământ și elevi. Prin alinierea la standardele europene, Moldova se angajează într-un proces de modernizare și îmbunătățire a calității educației, deschizând astfel drumul către oportunități de mobilitate și dezvoltare personală în cadrul Uniunii Europene. Prin aceste eforturi, Republica Moldova poate consolida legăturile sale cu UE și poate contribui la construirea unei societăți mai competitive și mai incluzive. Integrarea dimensiunii europene în politicile educaționale reprezintă o prioritate pentru Republica Moldova, având ca obiectiv modernizarea sistemului de învățământ și crearea unui cadru coerent și compatibil cu standardele europene. Acest articol analizează dimensiunea europeană a politicilor educaționale din Republica Moldova, evidențiind măsurile și inițiativele adoptate în acest sens și impactul lor asupra sistemului de învățământ moldovenesc.

În perioada reformelor din Republica Moldova, sectorul educației a fost unul dintre cele mai responsabile domenii pentru schimbări, având un impact direct asupra viitorului țării și fiecărui copil în mod individual. Odată cu obținerea independenței, s-au realizat modificări semnificative în sistemul educațional moldovean, cu un accent deosebit asupra sectorului școlar.

Schimbările au fost reflectate în principal în sfera legislativă, unde s-au creat noi baze legale pentru toate nivelurile de educație, precum Codul educției al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014, Cadrul național al calificărilor din Republica Moldova, Regulamentul de organizare a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate, Nomencla-

torul domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I, Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea studiilor superioare de master – ciclul II, Regulamentul privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, Regulamentul cu privire la formarea continuă a adulților, Regulamentul privind validarea educației nonformale și informale, Legea nr. 110/2022 cu privire la învățământul dual, Regulamentul-cadru cu privire la mobilitatea academică în învățământul superior și altele. Aceste acte normative au avut scopul de a moderniza și adapta sistemul de învățământ la cerințele europene, stabilindu-se astfel un cadru coerent și actualizat pentru educația din Republica Moldova.

Analiza acestor documente a permis identificarea principalelor tendințe de reformare a învățământului din Republica Moldova, care corespund tendințelor generale de dezvoltare a educației în Europa:

- Globalizarea educației. Globalizarea este un fenomen complex și sistemic care cuprinde toate domeniile de activitate umană, inclusiv educația. Trebuie menționat că procesele de globalizare au avut un impact semnificativ asupra politicilor educaționale și asupra priorităților alese în acest domeniu. S-a produs o adaptare semnificativă a cadrului normativ și legal al educației naționale la standardele europene. De exemplu, aderarea Republicii Moldova la Procesul Bologna, (2005) a facilitat alinierea la standardele europene și recunoașterea studiilor superioare peste hotare.
- Umanizarea educației. Umanizarea este axată pe respectul față de individualitatea elevului, dezvoltarea autonomiei și satisfacerea pe deplin a nevoilor și intereselor educaționale ale elevilor. Valorile centrării pe copil și valorile umaniste stau la baza reformei noii școli moldovenești. În special, conform Codului educației, "idealul educațional al școlii din Republica Moldova constă în formarea personalității cu spirit de inițiativă, capabile de autodezvoltare, care posedă nu numai un sistem de cunoștințe și competențe necesare pentru angajare pe piața muncii, dar și independență de opinie și acțiune, fiind deschisă pentru dialog intercultural în contextul valorilor naționale și universale asumate".
- Implementarea abordării bazate pe competențe. Dezvoltarea dinamică a societății, răspândirea rapidă a informațiilor și accesibilitatea acestora îndeamnă cercetătorii și pedagogii să caute idei noi și interacțiuni între ele. În lumea contemporană, nu mai este suficient să oferi copilului doar cunoștințe, ci este important să-l înveți să le utilizeze. În acest context, "a învăța" nu înseamnă doar a obține mai multe cunoștințe și informații, ci și a fi capabil să le utilizeze. În sistemul de învățământ general funcționează a doua generație de curricula axate pe competențe, inclusiv pe competențe pentru educația pe parcursul întregii vieți, pe educația centrată pe elev, pe cele mai actuale abordări educaționale.
- Integrarea conținutului educației prin introducerea disciplinelor integrate, cursurilor și domeniilor integrate. Integrarea conținutului educației contribuie la dezvoltarea armonioasă a personalității, la dezvoltarea gândirii sistematice și oferă posibilitatea de a reduce numărul de discipline obligatorii, crește nivelul științific al învățării, dar necesită și o înaltă calificare pedagogică și pregătire adecvată din partea profesorilor.

Pe lângă schimbările legislative, metodologia învățământului a suferit, de asemenea, transformări. S-a promovat o abordare centrată pe elev și pe dezvoltarea personalității, bazată pe principii umaniste și democratice. Educația și instruirea națională au fost considerate componente organice și obligatorii în întregul sistem educațional, promovându-se valorile naționale și dezvoltarea capacităților individuale ale elevilor.

La nivelul școlii, conținutul educațional a fost fundamental actualizat, s-au introdus noi standarde naționale, s-a dezvoltat componenta opțională a conținutului educației, s-a implementat un nou sistem de monitorizare și evaluare a performanțelor elevilor, etc. Domeniul administrării educației a suferit o restructurare majoră: s-a renunțat la monopolul statului prin crearea instituțiilor educaționale private. A început procesul de descentralizare în educație, s-a redistribuit puterea de la autoritatea centrală la cea regională, au fost create sisteme regionale de gestionare a instituțiilor de învățământ și educaționale.

Prin urmare, aceste reforme conceptuale, structurale și organizaționale în educație, care au loc în contextul reformării societății în ansamblu, răspund cerințelor timpului și sunt condiții necesare pentru crearea și dezvoltarea atât a statului în sine, cât și a sistemului de educație propriu-zis.

Reformarea educației, având în vedere experiența mondială avansată (principiile democratizării, umanizării, umanitarizării educației, deschiderea sistemului educațional, continuitatea educației, diversitatea și variabilitatea educației), a fost una dintre sarcinile strategice ale reformei educaționale în primii ani de independență. Integrarea ulterioară a țării în spațiul economic și cultural mondial, procesele de globalizare, determină sincronizarea educației din Republica Moldova cu cea europeană pentru o colaborare eficientă și atingerea unui nou nivel de interacțiune. În prezent, are loc o nouă etapă de reformare a educației, care presupune schimbări sistematice și de transformare. În acest context, dorim să identificăm tendințele principale ale reformei educației naționale și să determinăm în ce măsură ele se potrivesc și sunt în concordanță cu tendințele dezvoltării educației mondiale și europene în secolul al XXI-lea.

Republica Moldova a devenit parte a Parteneriatului Estic în 2009, deschizându-și astfel calea către o colaborare mai strânsă cu Uniunea Europeană (UE). Un moment crucial în procesul de integrare europeană a fost semnarea Acordului de Asociere cu UE în 2014, care a inclus și un capitol important referitor la educație. Acest acord a stabilit angajamentul Republicii Moldova de a adera la principiile și valorile europene în ceea ce privește sistemul educațional. Prin intermediul acestui parteneriat, Moldova a avut acces la sprijin financiar și expertiză tehnică din partea UE pentru modernizarea și armonizarea sistemului său de învățământ. Ministerul Educației și Cercetării, în parteneriat cu Consiliul Europei, a elaborat o serie de politici și instrumente în vederea consolidării rolului educației în dezvoltarea unei culturi a democrației și a drepturilor omului, precum Cadrul de referință al competențelor pentru Cultură, Democrație, recunoscând pregătirea pentru cetățenia democratică drept unul dintre obiectivele principale ale sistemului de învățământ.

Un aspect esențial al integrării dimensiunii europene în politicile educaționale din Republica Moldova a fost reforma curriculumului. Republica a Moldova demarat implementarea Cadrului Național al Calificărilor, aprobat în anul 2017, corelat cu Cadrul

European al Calificărilor, care facilitează recunoașterea și transferabilitatea calificărilor în cadrul UE. Prin aceasta, Moldova a încercat să asigure coerență și compatibilitate între sistemele de învățământ din țară și cele din Europa. De asemenea, s-au făcut eforturi pentru modernizarea programelor de studiu, cu accent pe dezvoltarea competențelor cheie necesare pentru piața muncii europene. Această abordare are ca scop pregătirea elevilor și studenților moldoveni pentru a se adapta la cerințele și schimbările din societatea europeană.

Promovarea mobilității academice și profesionale a reprezentat un alt element important al integrării dimensiunii europene în politicile educaționale din Republica Moldova. Prin intermediul programului Erasmus+, elevii, studenții, profesorii și personalul didactic moldoveni au avut oportunitatea de a participa la schimburi și stagii de studiu sau practică în instituții de învățământ europene. Aceste experiențe au contribuit la dezvoltarea competențelor lingvistice, interculturale și profesionale ale participanților și au promovat schimbul de bune practici între instituțiile de învățământ din Moldova și cele europene.

Pentru a se asigura că standardele europene sunt îndeplinite în sistemul educațional din Republica Moldova, s-au implementat mecanisme și instrumente de asigurare a calității și evaluare a educației. S-au dezvoltat proceduri și criterii de evaluare pentru monitorizarea și evaluarea performanțelor instituțiilor de învățământ, a curriculumului și a proceselor educaționale. Acest lucru a permis identificarea punctelor forte și a celor slabe ale sistemului de învățământ și a facilitat implementarea măsurilor corective necesare pentru îmbunătățirea calității educației.

În concluzie, integrarea dimensiunii europene în politicile educaționale din Republica Moldova reprezintă un proces complex și continuu, cu multiple beneficii pentru sistemul de învățământ și pentru elevi/studenți. Prin alinierea cu standardele europene, Republica Moldova se angajează într-un proces de modernizare și îmbunătățire a calității educației, facilitând astfel accesul la oportunități de mobilitate și dezvoltare personală în cadrul Uniunii Europene. Parteneriatul Estic și Acordul de Asociere cu UE au reprezentat catalizatori importanți în acest proces, oferind sprijin financiar și expertiză tehnică. Reforma curriculumului, promovarea mobilității academice și profesionale, precum și asigurarea calității și evaluarea educației sunt piloni cheie în eforturile Republicii Moldova de a construi un sistem educațional modern, compatibil cu cerințele europene. Integrarea dimensiunii europene în politicile educaționale are potențialul de a aduce beneficii semnificative pentru elevi, studenți și societatea în ansamblu, consolidând legăturile dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și contribuind astfel la dezvoltarea unei societăți mai competitive și mai incluzive.

## BIBLIOGRAFIE

1. Codul educției al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014.
2. Hotărârea Guvernului nr. 1016 din 23.11.2017 cu privire la aprobarea Cadrului național al calificărilor din Republica Moldova .
3. Hotărârea Guvernului Nr. 80/2022 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea studiilor superioare de master – ciclul II.
4. Hotărîrea Guvernului Nr. 1007 din 10.12.2014 pentru aprobarea Regulamentului

privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III.
5. Hotărârea Guvernului RM Nr. 193 din 24.03.2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la formarea continuă a adulților.
6. Hotărîrea Guvernului Nr. 56 din 27.01.2014 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la mobilitatea academică în învățământul superior.
7. Legea Nr. 142 din 07.07.2005 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I .
8. Pâslaru, Vl., Reformarea sistemului educational în contextul integrării europene. În: Reformarea sistemului educațional, Editura Arc, Chișinău, 2001, p. 9-36.
9. Pâslaru, Vl., Reintegrarea europeană a învățământului din Moldova//Didactica Pro, 2004, nr.2 (23), p.20-25.
10. Politica uniunii europene în domeniul educației și formării profesionale. Revista Școala Gorjeană, septembrie 20, 2016. Disponibil la: https://scoalagorjeana.com/2016/09/20/politica-uniunii-europene-in-domeniul-educatiei-si-formarii-profesionale/].